

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvoraka ulica št. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska peti-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 60 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 191.

V Ljubljani v ponedeljek, 24. avgusta 1885.

Tečaj II.

Taafejeva politika in — „Slovenski Narod“.

Nas svet je protislovja poln, in tedaj se v njem nahajajo čudaki, kateri so dosledni le v svoji nedoslednosti. Kar so včeraj proslavljali in v deveta nebesa povzdigavali, to ti jutri z nogami teptajo; črno kakor kavran se jim vidi, kar so pred malo trenotkov še belo slikali, kakor sveži sneg.

K takim čudakom prištevati moramo tudi „Slovenski Narod“, kateri v št. 187. obira Taafejevo vlado. Kaj je njemu na tem, da je še pred dvema mesecema, ravno pred državnozbornimi volitvami, slovesno zatrjeval svojo naklonjenost vladajoči sistemi in se ponašal s svojo udanostjo do grofa Taafeja? Prijavil je volilne oklice svojih kandidatov, in celo najradikalnejši med njimi se je v predalih istega lista rotiti, da bode „zvesto podpiral sedanjo vlado.“ In danes? Vreme se je hipoma spremenilo, siromašni ministerski prvoseđnik nakopal si je nenadoma skrajno nemilost „odločno narodnega“ glasila in na istem mestu, kjer smo pred kratkim še panegirike čitali na osrednjo vlado, istem mestu beremo sedaj obsodbo, tako britko in rezno, da bi se „Laibacher Wochenblatt“ mogel pobahati s tako energičnim izjavom moralične razjarjenosti. *Sic transit gloria mundi!*

„Slov. Narod“, poudarjajoč „jako neugodno“ bilanco šestletnega Taafejevega vladanja, posvetil je svoj uvodni članek v prvi vrsti ministerskemu načelniku in kranjskemu deželnemu predsedniku. Prvemu spodtika macchiavellistične namere, trdeč o njem, da „je baje v privatnih pogovorih se večkrat izrazil, da se morajo razbiti vse narodne stranke.“ Nečemo preiskavati, kedaj in proti ka-

teremu „Narodovih“ sotrudnikov je nj. eksclenca grof Taafe toliko nepreviden bil, da je takim veljakom razkril tajnosti svoje zavratne politike, skoro gotovo bi spoštovanja vredni list sam v zadrego prišel, ako bi primoran bil, imenovati dotičnega verodostojnega poročevalca. Sicer, čemu tudi? „Slov. Narod“ računa na narodno razvnetost lahkoverne ljudske množice, katera ne povprašuje, koliko istine je v praznem natolcevanji. Z davna uže vaje, špekulirati na slabe nagone človeške narave, držal se je tudi v tem slučaju le svoje običajne taktike.

Nismo tako naivni, da bi hoteli prepričati „Narodovega“ pisca. Ali če omenjeni list grofu Taafeju očita, da ničesar ni storil za Slovence ter da celo namerava, razdirati in uničiti slovensko narodno stranko, potem nas veže domovinska dolžnost, da odločno zavrremo to neosnovano trditev. Program sedanjega ministerstva bil je označen v prestolnem govoru l. 1879. Da je prevažni odstavek o narodni ravnopravnosti, kateri se v prestolnem govoru nahaja, nekaj več nego navadna fraza brez dejanjskega pomena, za to je nam porok vzvišeno mesto, s kojega so se čule te znamenite besede, za to nam jamči sveta oseba presvitlega vladarja, kateri jih je izustil. In zares, silno kratkega spomina mora biti oni, kateri hoče zanikati, da smo tudi mi Slovenci baš v preteklem šestletji izdatno se približali uresničenju te dragocene obljube. Da ga po polnem dosegli nismo, da se tekom nekoliko let ni predručiti dalo, kar je nastalo vsled tisočletnega zgodovinskega razvoja, nad tem se resno misleč človek pač spodtikati ne more. Vsak fundamentalen prevrat potrebuje vremena — sicer je ponosno poslopje sezidano na nezanesljivi podlagi in prvi potres ga

bode v prah in pepel razdrobil. Nikjer pa baje ne treba večje previdnosti nego baš pri globoko segajočih jezikovnih spremembah. Pogoj jim mora biti vzporedni napredek dotičnega naroda, napredek, ki je nemožen brez tvornega dela, izhajajočega iz narodne sredine; sicer reforme nimajo stalnosti in slabo bodo ugajale dotičnemu ljudstvu, kakor se slabo prilega nerazvitemu dečku vojna oprava možatega borilca.

Toda recimo z „Narodom“, da se je tekom zadnjih let z vladne strani premalo oziralo na narodne težnje slovenskih rojakov v sosednih deželah. Kedo pač pred vsemi je to zakrivil? Mari jezikovne koncesije ne merijo na to, da se narodnim željam zadostuje, vstreže narodni volji ter na ta način zadovoljnost osigura v dotični deželi? „Slov. Narod“ sam priznava, da se je na Kranjskem pod sedanjo sistemo dokaj pridobilo v narodnem oziru, ob enem pa ne more z dovelj vpijočimi bojami naslikati nezadovoljnost v vojvodini kranjski. Pač smo uverjeni, da se ta nezadovoljnost nahaja le v razgreti domišljiji „Narodovih“ sodelavcev in v onih precej redkih krogih, kateri svojo politično modrost zajemajo iz tega kalnega vira. Ali neprestano hujskanje, nepremišljeno rovanje pouličnih agitatorjev vendar vpliva na narodno mnenje in vplivati mora tudi na mero-dajnem mestu. Žal, da kranjski Slovenci svoje prelepe naloge ne spoznavajo! Mesto da bi porabljali ugodni svoj položaj v prid svojemu narodu, mesto da bi z vsemi svojimi duševnimi silami lotili se dela narodne omike, narodnega napredka, mesto da utrdijo svojo pozicijo v osredji slovenskih pokrajin, iz nje vplivajoč na periferijo, — mesto vsega tega nahajamo jih uže leto dni v golih osebnih prepirih in praznih, jalovih demon-

Listek.

Moji sorodniki.

(Spomini. Spisal — zd.)
(Dalje.)

„Vsakdo mi je zavidal to srečo.

Pa ni bila sreča, ni bila!

Ko bi bil ostal skromen oskrbnik in nikdar ne poznal nje, bolje bi bilo za mene!“

Na desnico si je naslonil glavo in dolgo je molčal.

In videl sem, kako mu je na gosto in globoko gubasto čelo stopil pot, kako mu je gorelo oko od gostimi obrvmi.

„Valovi so mi jo pogoltnili, valovi!“ šepetal je komaj umljivo.

Zopet je molčal.

„Ta svet, ta prokleti svet“, kričal je v jezi, „pa je trdil, da je morala umreti.“

„Premoženje je ljubil! Prav jej je; saj ni ljubila prvega moža!“ Tako se je govorilo. Ljudje imajo strupene, strašno strupene jezike. Bilo pa je takole. Voda nama je vrgla čolu čez jez, ko

sva se vozila po reki tik moje graščine tekoči. Oba so potegnili iz vode — Rafaelo prepozno. — Pokopali smo jo. Jaz pa sem mislil vedno ostati tu na deželi pri nepozabljeni ranjki. Kakor prvi, bil je tudi najin zakon brez otrok in to bogastvo moje! Pa mrtvo je bilo za mene, brez vsake vrednosti. Vi mi menda verujete, da sem ljubil svojo soprogo? A vedno se je govorilo, da je žena moja morala zaradi mene, po moji krivdi umreti in ogibalo se me je vse, kot steklega psa. Umaknil sem se v mesto. Pa tudi tja se je raznesla ta vest. Tedaj pa sem prodal vse za ogromne svote denarjev ter poslovil se od kraja, kjer sem pustil vse, kar sem ljubil jaz, in kar je mene ljubilo. — Pred nekaj dnevi polastila se me je želja, še enkrat videti svoj dom. In videl sem ga; a tam je zdaj vse v tujih rokah in komaj se še ve, da je pred malo leti gospodaril mož drugega imena na tem domu, kot danes. Posestvo se je namreč po smrti mojega očeta prodalo, denar dal na obresti in tako čaka vse moje vrnitve ali pa smrti — Tudi na vašem domu sem bil ter izvedel tam, da je mati umrla, zapustivši deset otrok; katerim se vsem prav dobro godi.“

„Le Danijel je v sramoto celi družini!“ dejal je Lavrencij. „Po svetu hodi in sram nas ga je vseh, ki smo bratje njegovi in sestre. Strijca je šel iskat menda, ki tudi tava po svetu. No, ta tako ne živi več, ako ravno nam gosposka neče razdeliti njegovega premoženja!“

„Kaj bi storili vi, vaših bratov eden ali sester, če bi se vrnil Danijel ali strijc pomoči potreben?“

„Vrata bi jima pokazal!“

„To bi storili vi; a vaši bratje in sestre?“

„Tam pa bi pokalo, po plečih pokalo. Staviti bi ne hotel!“

„Strijc ima sicer denar“, pristavil je potem, „tu bi se uže poravnalo. Denar vse poravnal!“

„Vedel sem zadosti. Sklenil sem vas iti iskat, če prav na konec sveta; a ni mi bilo treba hoditi daleč. Danes sem sedel pri svoji pijači, opazoval goste, ugledal vas ter koj vedel, da sem našel pravega. Ko pa ste se tako zaničljivo smijali, izgovarjaje ime sorodnik, tedaj sem bil prepričan, da se vam je zgodila krivica, ostudna krivica. In veseli me, da morem pomagati vam, ki veste zdaj, da sem pošten človek in me ne sodite tako, kot

stracijah, v vedni nervoznosti, sploh v položaji, kateri ima na sebi vsa znamenja vročinske bolezni. In potem se čudite, gospoda, če dunajska vlada ne čuti posebnega poželjenja, tudi na druge slovenske pokrajine raztezati one jezikovne reforme, za katere je na Kranjskem tako malo zahvale žela?!

Ali kaj nam je odgovoriti na one odstavke, katere je „Slov. Narod“ posvetil našemu deželnemu predsedniku? Položil ga je bil v kemično retorto, in po prvi površni analizi uže je prišel do spoznanja, da se je v delovanji barona Winklerja usoden prevrat pokazal z letom 1883. Njegovih razlogov hudomušnik niti razkrivati neče; nekoliko pomenljivih migljajev, par mistično-nejasnih stavkov, druge tečnejše hrane vedež z Kongresnega trga ne privošči radovednemu čitatelju. Na pomoč mu hočemo tedaj priskočiti; povedati mu hočemo, da je razdor v narodni stranki nezogiben postal 1. 1883, tedaj ko smo večino si zadobili v deželnem zastopu; to pa zavoljo tega, ker je le en del velike narodne stranke one dolžnosti razumel, katere so naravne posledice vsake k tvornemu delu poklicane večine; drugi del pa, in njemu na čelo razsvitljeni politiki „Slov. Naroda“ in njegovih duševnih bratov, hoteli so vedno še nadaljevati svoje iz opozicije jim privajene skoke. Čisto naravno, da je deželni predsednik naslanjal se na ono frakcijo, katera je dokazala nekoliko več razuma za deželne in državne potrebe. To je vse! Sicer se pa „Narodovi“ politiki ljuto varajo gledé naloge deželnega predsednika. Nikoli ga ne bodo tako ponižali, da bi, pozabivši svoje stališče, vzvišeno nad strankami, orodje postal strankarski strasti. Jediní kažipot zanj je bil in mora vedno biti zakon, kojega bode nepristransko izvrševal proti komur si bode, ne da bi razloček delal med strankami in narodnostmi, zastopanimi v vojvodini kranjski. Od te svoje zakonite podstave se dosihmal niti za las ni oddaljil, nobene ustavne pravice ni bil žalil, nikomur krivice ni storil. Ako temu ni tako, potem gospodje tožitelji iz „Narodne Tiskarne“, na dan s posameznimi fakti, na dan z dokazi, da je razmerje deželnega predsednika proti deželnim interesom in proti željam slovenskega naroda se predrugačilo tekom petletja, odkar mu je Nj. Veličanstvo najmilostneje izročilo njegovo odgovornosti polno mesto!

Toda, čemu se ogrevamo? Obsodbo, katero smo čitali v najstarejšem slovenskem dnevniku o delovanji grofa Taaffeja in o našem deželnem predsedniku, izustil je le pajirnatí „Slov. Narod“, istiniti pošteni slovenski narod pa, kateri je udan cesarju in zakone spoštuje, je ni odobril. In tedaj, nadejamo se, da bodo tudi državni poslanci kaj malo se zmenili za dobre nauke, katere jim je skrbni odgojitelj v „Narodovem“ uredništvu pred odhodom bil položil v njih potno torbico!

drugi ljudje. Le par dni in vse bode urejeno, vse vaše, vse tvoje!“ — Tu me je pričel tikati.

„Spat pojdeva“, dejal je nekoliko pozneje, ko sem jaz le molčal.

„Da, strijc!“ Vzel sem svoje pokrivalo in lahko noč voščec strijcu odšel. Se ve da sem mu obljubil zopet priti zgodaj v jutro, kakor je zahteval.

Počasnih korakov stopal sem proti svojemu stanovanju, in spomnil se tvojih besedí strijc: „To bogastvo bilo je moje! Pa mrtvo je bilo za mene!“

In za mene?

Je tudi mrtvo; kjer ni Amalijs, tam ni sreče! Zdaj bi ne stradala ne jaz, ne ti! Preveč si ljubila bogastvo Amalijs; zato si se izneverila meni. A danes vem, da sem bogatejši od njega, kateremu sloniš žena v naročji!

Kakor mi je obljubil strijc, tako je bilo. Čez nekaj dni odpotovala sva iz Z . . . , jaz pa sem nosil pismo pri sebi, ki je govorilo, da je moje vse po smrti strijčevi. Blag sorodnik, dober strijc!

(Dalje prihodnjič.)

Bismarek in Kalnoky.

P. C. — Ko se je razglasila vest, da obišče grof Kalnoky kneza Bismarcka v Varzinu, tedaj pričelo je časopistvo na razne načine ugibati, kaj se bosta pač pri tem shodu razgovarjala državnik; in zdaj zopet po shodu skušajo listi vedeti, kak rezultat je imel ta shod. Mnenja so silno različna — se ve da je vse le časnikarsko domnevanje, kajti gotovega ne ve nihče.

Dovoljeno naj nam bode tu navesti iz nekaterih listov mnenja o tem shodu. Navadno dobro poučena „Magdeburger Zeitung“ piše o tem shodu: „Da se je v prvi vrsti razgovarjalo o gospodarstveno-političnem vprašanji, se sploh kot gotovo smatra. A gotovo zasluži, da se poudarja, da se na možnost nemško-avstrijske carinske zveze v kratkem času ne veruje ter da se od slednjih varzinskih razgovorjanj v najugodnejšem slučaju pričakuje, da se odvrne preteča carinska vojska ter da se napravi *modus vivendi* na gospodarstvenem polji med politično tesno zvezanima sosednima državama.“

„Pester Lloyd“ pa pripoveduje, da se je pri shodu v Varzinu skušalo doseči sporazumljenje o nekaterih konformnih naredbah v obrambo gospodarstvenih interesov Nemčije in Avstro-Ogerske nasproti tretjim državam. To idejo imel da je najprej grof Andrassy; berolinski telegram v gori omenjenem listu namreč pripoveduje:

„Začetkom minole pomladi sešel se je grof Julij Andrassy pri neki soareji s princem Reussom in pogovor obrnil se je na carinske naredbe kneza Bismarcka, katere so osebito v Ogerski napravile tako neugoden utis.

Grof Andrassy je omenil: on da ni naredbam knezovim ravno načelno nasproten, on da je marveč mnenja, da bi bila tudi za gospodarstvene interese Avstro-Ogerske, osebito za kmetijstvo, nekaka obramba koristna, če bi se prav izbrali predmeti. A ni niti potrebno, niti ni želeli, da bi take naredbe avstrijsko-ogerske monarhije obrnile svojo ost tudi proti Nemčiji, saj je tudi knez Bismarek opetovano se izjavil, da neče nemškega kmetijstva braniti proti Avstro-Ogerski, marveč proti ruski, ameriški itd. konkurenci. Zdi se mu, dodal je grof Andrassy, torej ne le potrebno, marveč tudi možno, da se obe državi o svojih skupnih obrambenih naredbah nasproti tretjim državam zjedine, v tem ko bi pustili v prometu med seboj vladati ono ugodnejše razmerje, katero je primerno obojestranskim prijaznim razmeram. Nemški poslanik poročal je o tem pogovoru v Berlin ter dobil od kneza Bismarcka odgovor, v katerem je obširno razkladal težave, katere bi se uresničenju Andrassyjeve ideje nasproti stavile, a ob enem pokazal je tudi, da je

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predlavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

15.

Navzočnost generalnega prokuratorja in inštruktorskega sodnika ni ostala neznana na pristavi seillonski.

Jacques Mellier čakal ja je celi dan v svoji sobi, samokres v roki držeč, da bi si o danem slučaju poslal svinčenico skozi glavo. Ob šesti uri izvé, da so prišli volčjega ubijalca, zoper katerega so baje strašni dokazi.

Če so bili uže hlapeci na pristavi nad tem jako iznenadeni, Jacques Mellier je, slišavši to vest, kar ostrmel. Vender kmalu je dejal samemu sebi:

„Ni drugače mogoče, kakor da zadobi Jean Renaud koj zopet svojo prostost. Saj se večkrat zgodi, da policija po krivem sledu gre, pa kmalu izpozna svojo pomoto. Sicer bode Jeanu Renaudu lahko dokazati, da je nedolžen. Nu, čakajmo tedaj dalje. Radi redke budalosti gospodov uradnikov lahko živim par ur dlje. Pa kmalu bodo s žandarji tukaj.“

pripravljen ob ugodnem času zopet se baviti s tem predmetom.

K temu poročilu je omeniti: Če se tudi ne dvoji, da sta se o gori omenjeni ideji gledé carinsko-politične zveze med Avstro-Ogersko in Nemčijo v omenjenem zmislu in ob označenem času razgovarjala grof Andrassy in princ Reuss, a da bi bil najprej grof Andrassy v minoli pomladi sprožil to idejo, to se more kot neresnično označiti, kajti uže prej se je o tej ideji v ogerskem ministerstvu razgovarjalo, da-si se nobeden pozitiven sklep ogerskega ministerskega sveta o tem predmetu ni zvedel. Opomniti tudi treba, da se je o isti ideji pod naslovom srednjeevropske carinske zveze ob priliki slednje budgetne debate minolo zimo govorilo opetovano v ogerski poslanski zbornici. Ministerski predsednik in trgovinski minister Pavl Szechenyi sta se kaj prostodušno udeleževala razgovora in njijine dotične izjave niso bile nič menj nego odbijajoče.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

O shodu avstrijskega in ruskega vladarja poroča se: Ruski car in carevna prepotovala bosta pot v Kromeriž in nazaj brez posebnega odmora. V Szcakowi pozdravil ja bode namestnik gališki, gospod Zaleski, vojna poveljnika fem. vojvoda Viljem Würtemberški in fml. Ljudovik princ Windisch-Graetz, v Oderbergu deželni načelnik šlezki marquis Bacquehem in gm. Pfeifer v Tropavu, konečno pri dohodu na moravska tla namestnik grof Schönborn in vojni poveljnik v Brnu, fml. Stubenrauch. S posebnim zadovoljstvom in hvaležnostjo omenja se prijaznost našega presvitlega cesarja, da bode namreč visoka gosta šel sprejet v Hulin (Hullein) Nj. veličanstvo cesarica Elizabeta pozdravi ruska gosta v Kromeriži. — Ruski car in carevna vrnila se bosta domov po isti poti. Car Aleksander III. bode najprej prisoten pri vojaških vajah okolo Ivanograda združenih čet, potem pa se poda k manévrom pri Kijevu.

Tuje dežele.

Iz Berolina prinesel je nek list vèst, da sta Anglija in Rusija se zjedini, naj Avstrija posreduje v osrednjeazijskem vprašanji med tema državama. Koliko je na tem resnice, se ne vé — vsekako pa se ta novica glasi zelo neverojetno.

Ruski listi poročajo, da je komisija za preiskvanje židovskega vprašanja v Rusiji dovršila svoje delo. Komisija, o katere delovanji so le redkokedaj in le nasprotujoče si vesti prišle med svet, je mnenja, naj se židom, kateri so do zdaj smeli samo v posamičnih provincijah stanovati, dovoli bivanje po vsej Rusiji, stavila je nekatere pogoje. Po mnenji komisije naj nobenemu

Postavi se na okno ter zre tja na deželno cesto, na kateri je menil vsak trenotek ugledati velike pernaté šope policijskih vojakov.

Omeniti moramo, da mu ni bilo nič o tem znano, kar se je godilo v županiji, predno so Jeana Renauda prijeli.

Pierre Rouvenat ni bil menj boječ od svojega gospodarja. Da so volčjega ubijalca prijeli, to ni ga iznenadilo; vedel je, da le-ta ni bil to noč doma, da so ga videli okoli desete ure blizu kraja, kjer se je zločin vršil, da bi torej lahko nanj sumili. Pa nov strah ga obide.

Šel je bil, kakor mnogi drugi, zjutraj na kraj zločina, in lahko je, kakor drugi, videl otiske širokih, okovanih čevljev volčjega ubijalca. N dvojno je Jean Renaud na svojem potu domov tu mimo šel, našel žrtvo in ž njo govoril, če mladi mož ni, kakor se govori, hitro umrl. Kaj je pač utegnil razkriti nesrečni Leon?

Jean Renaud, ki je navsem zgodaj prašal po Lucili, prinašal je gotovo zadnje besede umirajočega mladeniča. Rouvenat je bil skoro tega gotov, da Jeanu Renaudu je znana razmera med mladim možem in Lucilo.

židu ne dovoli, da bi pri oskrbovanji blaga prišel v dotiko z oblastvi. Pijače izdelavati in prodajati naj se židom propove. Konečno se ne sme židom dovoliti, baviti se s finančnimi spekulacijami. Tudi oni židje, kateri prestopijo h kristijanski veri, vezani so na te pogoje; še le njihovi otroci zado-bijo ravnopravnost z drugimi podaniki.

Z rusko-kitajske meje poroča se o vojaškem upor. Jeden del kitajskih čet razmesaril je svoje častnike, ker moštvo uže več mesecev ni dobilo nobene plače, in vse, kar je v njihove roke prišlo, so oropali. Uporni vojaki zbrali so se po-tem v tolpe ter se podali po okolici ropati. Taki dogodki v Kitajski se večkrat ponavljajo, torej ta upor tudi ne vzbuja posebne bojazni ali zanimanja.

„Morning Post“ piše: Misija, katera se je iz-ročila Henryju Drummondu Wolffu, vzbuja po-vsodi radovednost in bojazen, da bi se med An-gleško in Turško ne sklenila pogodba, katera bi mogla spraviti v nevarnost evropski mir. Toda taka bojazen, pravi dalje ta list, je po polnem ne-opravičena, kajti angleška vlada ima trdno voljo rešiti egiptovsko vprašanje v po polnem soglasji s Turčijo in evropskimi velevladmi.

Razne vesti.

— (Otrokova usoda.) Iz Londona se poroča: Te dni obrnila se je neka uže precej stara dama s sledečo prošnjo do novega angleškega premierja Salis-buryja: „Leta 1870.“, tako pripoveduje v dotični vlogi, „bila sem v hudi denarni zadregi, kajti sorod-niki mojega moža, pri katerem sem prej služila in ki-me je zoper njih voljo v zakon vzel, niso hoteli ve-deti nič zame. Moj umrši mož zapustil mi je samo majhnega otroka, in sicer deklico, a nič premoženja. V začetku skušala sem sebe in otroka z delom svojih rok preživiti, a kmalu sem se morala prepričati, da to ne gre. V tej stiski prodala sem malo svojo hčerko nek potujoči družbi glumačev in od tistega časa nisem več zvedela o svojem otroku. Pred dvema mesecema pa je umrl moj svak, ki je zapustil moji Eli 150 000 fun-tov šterlingov. Stara je sedaj 17 let in jaz bi za vsako ceno rada vedela, kje da je sedaj.“ Premier dal je vsled tega policiji ukaz, da naj vestno poprašuje in poizveduje po tej deklici in res se je posrečilo, priti na nje sled. Vender usoda nesrečnemu otroku ni bila namenila srečnejih dnij. Konstatovale se je namreč, da je deklico, ko je bila s svojo družbo v Meksiki, nek mladenič, ravno ko je o poludne pri kosilu bila, vstre-lil, da je tedaj še v mladih letih morala neprosto-voljno zapustiti ta svet.

— (Kupčija z deklicami.) V Rimu prišli so te dni na sled neki družbi, ki se je pečala s tem, da je kupovala in potem po vseh delih sveta razpro-dajala mlade deklice. Pri preiskavi hiše necega umirov-ljenega uradnika, ki je bil tudi ud te častne družbe, zalotili so kopico trgovinskih pisem, iz kojih se je raz-

videlo, da se je ta malovredna kupčija raztezala celo v Ameriko. Največ deklic pokupilo se je po južnem Ita-lijanskem, in sicer po zelo nizki ceni. Prodajale pa so se posamezna dekleta v Ameriko po 1000 do 2000 frankov. Dne 17. t. m. zaprli so v Rimu 10 oseb, ki so bili udje te trgovinske zadrage.

— (Strike služkinj.) Dosedaj čulo se je le o uporih delavcev po raznih tovarnah, a v najno-vejšem času poroča se iz Salamanek, da so tam naje-denkrat vse dekcle in hišine odpovedale delo. Povod k temu dalo je to, da je nek gospodar svojo deklo po-slal v bolnico, namesto da bi jo bil oskrboval domá. Na ta način hotele so pogumne Evine hčere jedenkrat za vselej pokazati svojim gospodarjem, da to ne gré. Stvar baje še zdaj ni poravnana. Da-si dotični go-spodar morda ni ravnal ravno lepo, bilo bi se dalo od strani služkinj vse jedno na drugi način več doseči nego tako. Vsekako pa imajo to zaslugo, da so spravi-lie novo prikazen na dan v našem socijalnem življenji.

Domače stvari.

— (Učiteljske spremembe.) Deželni šolski svet imenoval je gospico Marijo Kavčič, do sedaj učiteljico v Loškem Potoku, definitivno učiteljico na štirirazrednici v Starem Trgu pri Ložu, potem provizo-ričnega učitelja g. Ivana Pipana v Črnem Vrhu in provizoričnega učitelja g. Karola Benedika v Ledinah definitivnim učiteljem ravno tam.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi novega občinskega predstojništva v Božakovem v črnomeljsem okraji bili so izvoljeni, in sicer županom Ivan Nemanič iz Rozalnice, občinskim svetovalcem pa Jurij Matjašič iz Rozalnice, Martin Nemanič iz Želebeja, Martin Ple-sec iz Radoviča in Matije Jakljevič iz Sveržaka.

— (Grobišče) našli so, kakor poroča „Slov.“, v Selu pri Črničah na dvorišči ondašnjega podžupana, g. Antona Berbuča, ko so kopali temelj za nov hlev, in zraven mrličev še razne denarje, lončke, zapestnice in druge reči. Vedno več mrtvecev spravljajo na dan, katerih kosti niso še strohnele. Kostí kažejo, da so bili mrličí junaki, kajti kosti so jako močne in velike. Te dni je bil Antona Berbuča brat Ivan, ki je pro-fesor na goriški realki, doma ter je ogledal grobišča in najdbe vzel v Gorico s seboj, da jih izroči menda deželnemu muzeju.

— (Medveda ustrelil.) Kakor se nam po-roča iz Soteske na Dolenjskem, ustrelil je dne 20ega t. m. gozdarski pristav kneza Auersperga g. Jaroslav Skoupil 3 do 4 leta starega, 1.70 metrov dolzega in 1.05 metrov visokega medveda.

— (Samomor.) Iz Metlike se nam piše: Dne 20. avgusta t. l. usmrtil se je 73letni berač Jurij Bajuk. Prerezal si je z navadnim žepnim nožem žile na levi roki. Revščina in vsled tega gnjus do življenja privedla sta ga do obupa.

— (Uboj.) Iz novomeškega okraja se nam piše: Dne 15. t. m. na večer sprijelo se je več fantov

iz vasi Sela. Pri pretepu bil je Anton Fink tako hudo poškodovan, da je drugi dan ob polu dveh popoldne izdihnil dušo. Soudeležence pretepa izročila je žandar-merija novomeški okrožni sodniji.

— (Pomiloščenje.) Iz Celja se poroča: Za-radi zavratnega umora pred tukajšnjo porotno sodnijo na smrt obsojeni kmetski fant Fran Fekonja je po-miloščen in odmerjena mu je osemnajstletna ječa.

— („Slovensko pevsko društvo“) ima dne 20. septembra občni zbor v Celji. Ob tej priliki pri-redi se tudi koncert z zelo zanimljivim obširnim pro-gramom.

— (Pivo v Koroški.) V Koroški izdelalo se je od 1. septembra 1883 do tedaj 1884 v 98 pivo-varnah 131 503 hektolitrov piva. Od tega piva plačalo se je 256 930 gld. užitninskega davka.

— (Na gimnaziji v Pazinu) se osnuje s prihodnjim šolskim letom hrvatska paralelka v prvem razredu — tako je ukazalo ministerstvo, a dež. šolski svet se nekda temu protivi; goji se pa nadeja, da bode ta pot obveljala volja ministerstva.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Dolenjsko vino in njegovo pridelovanje.

Vinoreja po Dolenjskem mora biti uže celó stara. Morebiti je bil začetek z vinogradi storjen uže pred Kristovim rojstvom. Za gotovo se pa sme trditi, da je rimski cesar Prob, ki je živel okoli 300 let po Krist. rojstvu, ukazal ljudstvu v naših krajih, pridno se pri-jeti pridelovanja zlahtne kapljice, ki je menda temu cesarju prav po volji bila. V starih časih, okoli leta 1000 po Krist. so imeli vinograde menda celó v ne-katerih krajih po Gorenjskem. Veliko vina je na Kranj-skem bilo okoli l. 1500. Takrat je bilo v deželnem zboru prepovedano sodnijskim uradnikom jemati darov, vender divjačine, rib in vina jemati jim ni bilo pre-povedano. To dokazuje, da je ljudstvo tega blaga v iz-obilji imelo. Vino vipavsko, tržaško in ljutomersko (na Štajerskem) je uže v starih časih veliko veljalo, pa tudi dolenjsko, tako imenovano marvino (mislim, da vino v kostanjeviškem okraji je imelo največ to ime) se je zelo čislalo. Leta 1595 se je v kranjskem de-želnem zboru določila cena raznim kranjskim vinom. Stari bokal najboljšega vipavca je veljal 7 kr. Leta 1595 je moralo biti kaj veliko vina, ko je bilo po deželi splošno pijančevanje. Tako je namreč tožil vladni zastopnik v kranjskem deželnem zboru, češ, da ljudstvo cele noči pije, vino in žganje, da niti nedelj in praz-nikov ne spoštuje. Če je vse to res, kakor smo brali v nemškem časopisu, potem so morali biti takrat „zlati časi“.

Dan danes pa se začenjajo za dolenjske vinorejce sitnejši časi. Nove skrbi so nam pred duri prišle. Pred vsem nam trtna uš preti. Veliko bridkih resnic nam povedo strokovnjaki v kmetijstvu in vinoreji. Če tudi vsega ne zadenejo, nekaj imajo vender prav.

„Dol. Nov.“

Toda le ta edina izjava bi uže zadostovala pred sodiščem, da bi Jacquesa Melliera pogubila. Lehko je umevno, kolik je bil strah zvestemu služabniku radi tega.

Potem je bilo še nekaj ravno tako strašnega: puška namreč, katera je igrala v nočni drami tako žalostno ulogo. Jean Renaud, kojega so po kri-vem dolžili, imel je reči, da skaže svojo ne-dolžnost, le besede:

„Na potu iz Frémicourta v Terroise nisem potreboval svoje puške; pustil sem jo bil na pri-stavi seuillonski, kamor sem šel po njo še le danes zjutraj.“

Ne da bi bilo to direktno obdolženje, a kli-čalo bi vender preiskavo na dan. Morali bi se od-govarjati. Če bi prašali, zakaj je Lucila odšla, morali bi stvar pojmoti. Pravljico, katero je na-tvezel Jeanu Renaudu, lahko bi natvezel tudi hlap-čem pristavinim; pravica pa se ne dá tako lahko goljufati.

Ubogi Rouvenat je uže menil slišati samo-kresov strel, ki mu ubije gospodarja.

Tako pride deseta ura z večera. Jacquesa Melliera obide na njegovem naslonjači tožno divje čumenje.

„Kaj se pač godi v vasi?“ povpraša se Rou-venat.

In zdajci zapusti, od straha gnan, spečega Jacquesa, postavi si klobuk na glavo ter hiti v Frémicourt. Tjã dojde pred županijo v tistem tre-notku, ko je Jean Renaud stopal na voz, ki ga je imel odpeljati v Saint-Irun.

Voz oddrda.

Rouvenat se približa poslušajoč skupinam množ in žen, ki so se premikale na trgu. Govorilo se je o zločinu, o Jeanu Renaudu in diskutovalo se za in proti. Iz vseh pogovorov je bilo posneti, da je bil voléji ubijalec krivim spoznan, ker so ga žandarji odpeljali. In uže so imeli Jeana Re-nauda, kateri je še dan prej bil od vseh spoštovan in ljubljen, za zaničljivega zlodejca!

Rouvenat je vedel bolje kakor vsi drugi, kaj je bilo na vsej stvari, hotel je pa nekaj družega izvedeti.

Opazi župana, ki je šel proti svoji hiši. Teče za njim.

„Prosim, gospod župan!“ dé. „Ravnokar sem videl, da so ubogega Jeana Renauda odvedli. Kam ga li peljejo?“ — „Ah, vi ste, Pierre Rouvenat! Ta ubogi, Jean Renaud, kakor ga imenujete, je

zvit malopridnik. Odvedli so ga v Saint-Irun, kjer ostane čez noč, in od tam v Vesoul, kjer pride pred bližnje assise.“ — „Moj Bog, moj Bog!“ vzdihne Rouvenat, „tedaj je vender kriv?“ — „Kriv! To pa to! On je morilec!“ — „On, go-spod župan? On?“ — „Njegova zadeva je po-polnem jasna. Lehko se šteje srečnega, če unese življenje.“ — „On je tedaj spoznan krivim?“ — „Od vsega sodišča.“ — „In ali je obstal?“ — „Tega ne. Zadovolji se s trditvijo: „Jaz sem nedolžen!“ In če se ga zaslišuje, če se mu kažó najneovrglji-viši dokazi...“ „Tedaj?...“ „Tedaj molči. Pe-ljali so ga k mrtvecu; tu niti ni drtel, gledal je va-nj z grozno smelostjo. Vrhu tega je še hinav-čeval ter se delal, kakor da bi jokal... ta malopridnik!... Na to ga instruktorski sodnik povpraša, ali ostane pri svojem tajenji.“ — „In kaj je odgovoril?“ — „Da neče odgovarjati.“

Potem pove župan, ki je bil vesel, tako paz-ljivega poslušalca, Pierreu Rouvenatu vse, kako so zatoženca zasliševali. Ko je dokončal, prišla sta bila ravno do vrat županije. Rouvenat, županu lahko noč voščivši, otide domov.

(Dalje prihodnjič.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 24. avgusta. Cesar poslal je Schmerlingu povodom rojstvenega dneva telegram, voščec mu srečo ter izražajoč mu cesarsko zahvalo za zvesto udanost. Ministerski predsednik voščil je srečo Schmerlingu v svojem in v imenu svojih sdrugov ministrov; ob enem sporočil mu je tudi voščila uradnikov v ministerstvu za notranje zadeve, kateremu je bil Schmerling visoko čislani načelnik.

Dunaj, 24. avgusta. Cesarjevič odpotoval je je s spremstvom ob 11. uri dopoldne, Lobanov pa četrt ure pozneje v Kromeriz.

Kromeriz, 24. avgusta. Generalni intendant Hoffmann povabil je navzočne zastopnike domačega in inozemskega časopistva (do zdaj 38), ministre, višje uradnike na čaj danes zvečer ob 9. uri na strelišči. Promet z mestom se nikakor ni spremenil, samo grajsko poslopje in slavnosten prostor sta zaprta. Policijski propisi gledé občejanja s tujci se natanko izpolnjujejo. Vršil se ni nikak političen zapor; priprli so samo v mestu poznate vlačugarje in pijance.

Dunaj, 23. avgusta. Cesarica je danes prišla v Schönbrunn.

Kromeriz, 23. avgusta. Včeraj zvečer pripeljal se je sim kardinal Fürstenberg, danes Taaffe, Pallavicini, Larisch, indendant dvornega gledališča z določenimi igralci, moravski deželni glavar grof Vetter in vojni poveljnik Stubenrauch. — Stanovanje za avstrijsko cesarsko dvojico je priprosto, ono za ruskega cara in carevno silno krasno.

Pariz, 23. avgusta. V Španiji obolelo je včeraj na koleri 4483 oseb, umrlo pa 1441.

London, 23. avgusta. Angleški parnik „Haddingtonshire“ razbil se je na visokem morji na vožnji od San Franciska v Angleško. Utonilo je 14 oseb.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 24. avgusta.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82-80
„ „ „ srebro	83-50
Zlata renta	108-85
5% avstr. renta	99-85
Delnice narodne banke	872-—
Kreditne delnice	285-75
London 10 lir sterling	124-60
20 frankovec	9-89
Cekini c. kr.	5-90
100 drž. mark	61-20

Tujci.

Dné 22. avgusta.

Pri **Malléi**: Ring, Blau, Oberländer in Fuchs, trgovci, z Dunaja.
 Pri **Slonu**: Dr. pl. Jagič, univers. profesor, s soprogo, iz Petrograda. — Polzival, trgovec, in Hofmann, potov., z Dunaja. — Salazek, želez, uradnik, s soprogo, iz Budimpešte. — Dr. Longi, magistr. asesor, z rodbino, in Dolnitscher, vdova med. svetovalca, iz Trsta. — Benič, trgovec, iz Karlovca.
 Pri **Tavčarji**: Steiner z Dunaja. — Roschkaritsch, odvet. uradnik, s soprogo, iz Mureka. — Vitez Hoch, c. kr. major, s soprogo, iz Gorice.
 Pri **Južnem kolodvoru**: Mangold, trgovec, s soprogo, iz Trsta. — Wrabky, c. kr. gozd. pomočnik, iz Klanca. — Brunner, soproga c. kr. nadsod. svetovalca, iz Kočevja.

Umrli so:

Dné 21. avgusta. Andrej Meglič, kovač, 24 l., Poljanska cesta št. 24, rak.
 Dné 23. avgusta. Peter Strukel, delavec, 37 l., Hrenove ulice št. 15, vodenica.

V civilni bolnici:

Dné 20. avgusta. Janez Avsič, dninar, 19 l., plućna tuberkuloza.
 Dné 21. avgusta. Janez Šetina, dninar, 56 l., plućna tuberkuloza. — Janez Peterkel, gostač, 65 l., plućna tuberkuloza.

Tržne cene.

V Ljubljani, 22. avgusta.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 3 kr., domače 6 gld. 34 kr.; reš 5 gld. 20 kr.; ječmen 4 gld. 23 kr.; oves 2 gld. 92 kr.; ajda 4 gld. 71 kr.; proso 5 gld. 36 kr.; turšica 5 gld. 40 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 94 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., salo po 82 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajce 2¹/₂ kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 54 kr., svinjsko 66 kr., drobnisko po 34 kr., — Piške po 35 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 60 kr., slame 1 gld. 69 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 40 kr.; mehkih 5 gld. 20 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Srečke

z dné 22. avgusta.

Dunaj: 13 34 64 25 5.
 Gradec: 82 51 18 62 80.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
22. avg.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	733-55 730-89 729-77	10-8 19-7 16-4	zpd. sl. vzh. sl. bzw.	jasno dež	12-60 dež
23. avg.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	731-53 730-75 731-01	13-0 19-8 15-0	bzv. vzh. sl. zpd. sl.	obl. p. js. obl.	1-20 dež

Zahvala.

O priliki svoje poroke daroval je gospod Vinko Majdič tukajšnjim ubogim 100 goldinarjev.
 Za velikodušno, ubogim kranjskega mesta naklonjeno darilo izrekuje najtoplejšo zahvalo

mestno županstvo v Kranji

dné 18. avgusta 1885.

(127)

Ženitna ponudba.

Trgovec in posestnik blizu Ljubljane, 26 let star, išče neveste. Imela naj bi 400—800 gld. premoženja, bila naj bi dobra gospodinja, starost ne čez 28 let (24—28 let). Pismene ponudbe s fotografijo naj se oddadé pod naslovom: J. G. poste restante, Ljubljana. (128) 3—1

V našem založništvu je izišel na svitlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčičeve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Za izkazano, ljubezni polno sočutje med boleznijo in pri pogrebu moje nepozabljive hčerke

Marije

izrekam vsestransko svojo iskreno zahvalo.

Benjamin Schuller.

V Kropi v dan 23. avgusta 1885.

Dr. Hirsch

dobro znani specialni zdravnik za sifilitiko in kožne bolezni, ozdravlja po dolgoletnih izkušnjah v nebrojnih slučajih po sijajno skušenem in gotovo učinkujočem navódu (58) 21

sifilitiko in kožne bolezni

(tudi zastarele), ulesa, bolezni sočala in v mohurji, polucije, možko slabost, ženski tok, v najkrajši dobi radikalno brez vseh zlih nasledkov in brez oviranja v službovanji. Naslov:

Dunaj, mesto, Kärntnerstrasse 5

(prej mnoga leta v Mariabillerstrasse), zdravi od 9. do 4. ure popoldne, a tudi pismeno in (pod molčečnostjo) pošilja zdravila. Honorar primeren.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-
 lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova
 knjigarna v Ljubljani.

V dosego in ohranjenje zdravja

se je uže od nekdanj prav dobro izkazalo

kri čistilno zdravenje

spomladi

ker le-to odpravlja marsikako v telesu dremajočo kal težkih bolezni. — Naj-
 izbornišo in najbolj učinkujoče sredstvo v to svrha je

J. Herbabny-jev pomnoženi

Sarsaparilla-sirop

J. Herbabny-jev pomnoženi Sarsaparilla-sirop mehko in polagoma raztaplja in zelo zboljšava kri, ker vse ostre in bolehe snovi, ki vstvarjajo kri gosto, vlaknato in za brzo pretakanje nesposobno, iz istih odpravlja, ter vse skazene in bolehe soke, nakupičeno slezo in žolč — uzroki mno-
 zih bolezni — neškodljivim in neboleznim načinom odvaja iz telesa. — Učinek njegov je torej izborn pri zapiranji telesa, krvnem navalu v glavo, šumenji v ušesih, vrtoglavici, glavobolu, pri trganji in hemoroidnih bolestitih, zaslezenji želodca, slabem prebavljanji, otekanji jeter in vranice, dalje pri napenjanji žlez, hudem lišaji, kožnih izpuštkih itd.

Jedna steklenica z brošurico vred velja 85 kr., po pošti spre-
 jemana 15 kr. več za zavitek.

Vsaka izvirna steklenica imeti mora gori stoječo varnostno
 znamko v znamenje pristnosti. (62) 10—9

Osrednja razpošiljavna zaloga za provincije:

lekarna „pri usmiljenji“

Jul. Herbabny-ja

Dunaj, Neubau, Kaiserstrasse Nr. 90.

Zaloge imajo dalje naslednji gospodje lekarji: v Ljubljani: J. Svo-
 boda, G. Piccoli, J. pl. Trnkóczy, V. Mayr; v Celji: J. Kupferschmied,
 Baumbachovi dediči; v Reki: C. Silhavy, G. Prodám; v Colovoi:
 V. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem
 Mestu: D. Rizzoli; v Trsti: C. Zanetti, G. Faraboschi, J. Serra-
 vallo, E. pl. Leutenburg, P. Prendini; v Beljaku: E. Scholz,
 dr. E. Kumpf; v Velikovali: dr. J. Jobst; v Vipavi: A. Konečný.

Umetne
zobe in zobovje

vdevije po najnovejšem amerikansem načinu brez
 vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja in vse
 zobne operacije (39) 40
zobozdravnik A. Paichel,
 poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Odlikovani s tremi zlatimi in jedno svetinjo
 za zaslug

Fran Jožefov grenki vrelec

od davna iskušena, izborna grenka voda.

Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.